

Zarządzenie Nr 51
Wojewody Dolnośląskiego
z dnia 25 lutego 2008 roku

**w sprawie określenia zakresu koordynowania przez wójta
(burmistrza lub prezydenta miasta) funkcjonowania krajowego systemu
ratowniczo – gaśniczego na obszarze gminy**

Na podstawie art. 14 ust 5 ustawy z dnia 24 sierpnia 1991 roku o ochronie przeciwpożarowej (tekst jednolity z 2002 r. Dz. U. Nr 147 poz. 1229 oraz z 2002 r. Nr 113 poz. 984, z 2003 r. Nr 52, poz. 452, z 2004 r. Nr 52 poz. 452, Nr 96, poz. 959, z 2005 r. Nr 100 poz. 836, Nr 100 poz. 835, z 2007 r. Nr 113 poz. 1207, Nr 191 poz. 1410, Nr 89 poz. 590) i art. 15 pkt 4 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 roku o administracji rządowej w województwie (tekst jednolity z 2001 r. Dz. U. Nr 80 poz. 872 oraz Nr 128 poz. 1407, z 2002 r., Nr 37, poz. 329, Nr 41 poz. 365, Nr 62, poz. 558, Nr 89, poz. 804, Nr 200, poz. 1688, z 2003, Nr 52, poz. 450, Nr 137, poz. 1302, Nr 149, poz. 1452, z 2004, Nr 33, poz. 287, z 2005 roku nr 33 poz. 288, Nr 90 poz. 757, z 2006 r. Nr 175 poz. 1462, z 2007 r. Nr 175 poz. 1462) ustaląm co następuje:

§ 1

1. Zakres koordynowania (funkcjonowania na obszarze gminy) krajowego systemu ratowniczo – gaśniczego, zwanego dalej „systemem”, obejmuje prognozowanie, rozpoznawanie i zwalczanie pożarów, sytuacji kryzysowych, klęsk żywiołowych lub innych miejscowych zagrożeń, w celu ratowania życia, zdrowia, mienia lub środowiska.
2. Zakres, o którym mowa w pkt 1, wójt (burmistrz lub prezydent miasta) wykonuje w ramach realizacji zadań własnych lub zleconych, określonych w ustawach lub porozumieniach z organami administracji rządowej, z uwzględnieniem zadań określonych również przez starostę.
3. Jednostki ochrony przeciwpożarowej, inne służby, inspekcje i straże oraz podmioty, które dobrowolnie w drodze umowy cywilnoprawnej zgodziły się współdziałać w akcjach ratowniczych (organizowanych i prowadzonych przez Państwową Straż Pożarną) mają obowiązek każdorazowo powiadomić niezwłocznie wójta (burmistrza lub prezydenta miasta) o prowadzonych działaniach ratowniczych lub udziale w tych działaniach.

§ 2

1. Wójt (burmistrz lub prezydent miasta) może tworzyć jednostki ochrony przeciwpożarowej na podstawie odrębnych przepisów.
2. Gmina (oraz utworzone przez gminę jednostka pomocnicza lub jednostka organizacyjna) może wykonywać zadania w ramach systemu na podstawie porozumienia zawartego z właściwym terenowo komendantem powiatowym (miejskim) Państwowej Straży Pożarnej.
3. Ochotnicze Straże Pożarne, zwane dalej „OSP” i inne jednostki ochrony przeciwpożarowej oraz podmioty nie będące w systemie, mogą wykonywać również zadania w ramach tego systemu, na zasadach, o których mowa w pkt 2.

§ 3.

1. Wójt (burmistrz lub prezydent miasta) jest zobowiązany uzgodnić z pracodawcami na podstawie umowy lub porozumienia zasady zwalniania od pracy pracowników z terenu gminy :
 - a) będących członkami OSP na czas niezbędny do uczestniczenia w działaniach ratowniczych i do czasu wypoczynku koniecznego po ich zakończeniu,
 - b) będących ratownikami Górskiego Ochotniczego Pogotowia Ratunkowego na czas niezbędny do uczestniczenia w akcji ratowniczej organizowanej i prowadzonej przez właściwego komendanta powiatowego (miejskiego) Państwowej Straży Pożarnej oraz na czas konieczny do wypoczynku po zakończeniu tej akcji.
2. Zasady, o których mowa w pkt 1, wójtowi (burmistrzowi lub prezydentowi miasta) obowiązany jest przygotować (przedstawić) właściwy terenowo komendant powiatowy (miejski) Państwowej Straży Pożarnej.

§ 4.

Wszelkie sprawy dotyczące ochrony przeciwpożarowej określone w statucie OSP wymagające uzgodnienia z właściwym terenowo komendantem powiatowym (miejskim) Państwowej Straży Pożarnej, wymagają również pisemnego uzgodnienia z każdą radą gminy, na terenie której działa OSP.

§ 5.

1. Niezbędne siły i środki z terenu gminy, do ratowania życia, zdrowia, mienia i środowiska wynikają z planu ratowniczego opracowywanego przez :
 - a) właściwego komendanta powiatowego (miejskiego) Państwowej Straży Pożarnej, dla obszaru powiatu i miasta na prawach powiatu
 - b) Dolnośląskiego Komendanta Wojewódzkiego Państwowej Straży Pożarnej dla obszaru województwa.
2. Siły i środki, o których mowa w pkt 1 znajdują się w „bazie sił i środków województwa dolnośląskiego” funkcjonującej na poziomie gminy, powiatu i województwa, prowadzonej i aktualizowanej przez komórki organizacyjne właściwe w sprawach zarządzania kryzysowego (odpowiednio w gminach, powiatach i województwie).

§ 6.

1. Siły i środki, o których mowa w § 5 pkt 1, mogą wchodzić w skład formacji obrony cywilnej tworzonych przez wójtów lub przedsiębiorców z terenu gminy oraz jednostek zmilitaryzowanych tworzonych przez kierowników państwowych jednostek organizacyjnych, znajdujących się na obszarze gminy.
2. Siły i środki, formacje oraz jednostki, o których mowa w pkt 1 wójt (burmistrz lub prezydent miasta) może dysponować (wykorzystywać) do działań wynikających z ustawy o stanie klęski żywiołowej.

§ 7.

Wójt (burmistrz lub prezydent miasta) podejmuje również inne działania celem wyeliminowania zagrożenia życia, zdrowia, środowiska lub szkód majątkowych o znacznych rozmiarach na zasadach określonych w ustawach i innych aktach prawnych wydanych na podstawie upoważnień w nich zawartych lub zawartych porozumieniach.

§ 8

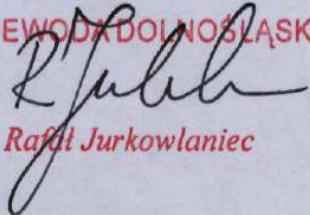
Zadaniem wójta (burmistrza lub prezydenta miasta) jest udzielanie informacji na żądanie starosty lub wojewody związanych z wykonywaniem przez gminę zadań w zakresie ochrony przeciwpożarowej, w tym krajowego systemu ratowniczo – gaśniczego.

§ 9.

Traci moc zarządzenie Nr 150 Wojewody Dolnośląskiego z dnia 22 sierpnia 2005 roku *w sprawie określenia zakresu koordynowania przez wójta (burmistrza lub prezydenta miasta) funkcjonowania krajowego systemu ratowniczo – gaśniczego na obszarze gminy.*

§ 10.

Zarządzenie wchodzi w życie z dniem podpisania.

WOJEWODA DOLNOŚLĄSKI

Rafał Jurkowlaniec

Uzasadnienie:

Ustawodawca zobowiązał wojewodę do określenia zakresu ⁽¹⁾ koordynowania przez wójta (burmistrza lub prezydenta miasta) funkcjonowania krajowego systemu ratowniczo – gaśniczego na obszarze gminy. Zakres ten odnosi się do walki z pożarami, ratownictwa technicznego, chemicznego, ekologicznego i medycznego wykonywanego przez podmioty systemu mające siedzibę lub działające na obszarze gminy. Tymi podmiotami są jednostki ochrony przeciwpożarowej, służby, inspekcje i straże oraz specjaliści, którzy dobrowolnie zgodzili się współdziałać w akcjach ratowniczych. Szczególnego komentarza wymagają zasady tworzenia i funkcjonowania jednostek ochrony przeciwpożarowej uprawnionych do prowadzenia działań ratowniczych (art. 22 ⁽¹⁾) oraz zobowiązań zaciąganych przez kierujących tymi działaniami (art. 24 ust. , ust. 2 i ust 3 ⁽¹⁾) Skoro tworzenie i funkcjonowanie jednostek ochrony przeciwpożarowej wynika z ustawy o ochronie przeciwpożarowej, która skierowana jest do osób fizycznych, właścicieli, zarządców i użytkowników budynków obiektów lub terenów oraz organów gmin i powiatów, to i obowiązek tworzenia tych jednostek oraz zapewnienia środków na ich funkcjonowanie spoczywa m.in. na tych osobach i organach. Jeżeli uwzględnimy, że jednostki organizacyjne Państwowej Straży Pożarnej są równocześnie jednostkami ochrony przeciwpożarowej mogącymi prowadzić działania ratownicze, to należy też doprecyzować, że formacja ta jest zobowiązana ustawą, dodatkowo m.in. do rozpoznawania zagrożeń, organizowania i prowadzenia akcji ratowniczych, szkolenia, nadzoru, pomocy, prac naukowo - badawczych, itp. Zadania te są wykonywane w czasie pokoju, sytuacji kryzysowych i stanów nadzwyczajnych.

W definicji akcji ratowniczej (art. 7 pkt.1 ⁽²⁾) czytamy, że są to działania organizowane i kierowane przez Państwową Straż Pożarną. Nie ma tam prowadzenia działań ratowniczych. Tak więc w ocenie i przygotowaniu się do realizacji zadań należy brać pod uwagę ustalenia wynikające jednocześnie z obu ustaw ^(1 i 2). Gmina ma możliwość i obowiązek wykonywania zadań własnych i zleconych w ramach administracji rządowej. Zatem możliwe jest ustalanie zasad odpłatności za działania na obszarze gminy przez wszystkie podmioty skierowane lub zaangażowane do tych działań na zasadach tworzenia (na poziomie gminy) i funkcjonowania funduszy celowych.

Należy również wziąć pod uwagę brak możliwości zawierania umów przez kierowników państwowych jednostek organizacyjnych (czytaj komendant powiatowy PSP) na wykonywanie działań podczas akcji lub działań ratowniczych przez podmioty gospodarcze nie będące jednostkami organizacyjnymi PSP. Ponieważ nie jest wiadomo „do końca” jakie siły i podmioty będą do takich akcji i działań niezbędne. Ustawodawca wyposażył m.in. komendanta powiatowego i innych strażaków biorących udział w tych akcjach w narzędzia prawne, pozwalające do żądania pomocy lub korzystania z rzeczy i sprzętu prywatnego, państwowego, itp.

Odrębnego komentarza wymaga rola ochotniczej straży pożarnej jako jednostki ochrony przeciwpożarowej. Skoro OSP działa na obszarze gminy na podstawie ustawy prawo o stowarzyszeniach i przyjętego statutu, należy wziąć pod uwagę fakt, że w działaniach ratowniczych prowadzonych przez to stowarzyszenie lub jednostkę utworzoną przez zarząd tego stowarzyszenia, biorą udział mieszkańcy gminy (skupieni w tym stowarzyszeniu), ratujący lub dbający o dobytek swój i innych. Zatem jednostka OSP składa się z członków stowarzyszenia (równocześnie mieszkańców gminy stanowiących wspólnotę samorządową), sprzętu i wyposażenia oraz obiektów i terenów, będących własnością gminy. Te dość skomplikowane powiązania muszą mieć „powiązania” formalno – prawne, wynikające z kodeksu cywilnego i innych przepisów szczegółowych. W przypadku braku tych powiązań, trudno jest wyrokować, w jakim charakterze występuje mieszkaniec gminy będący jednocześnie, członkiem OSP, pracownikiem zakładu pracy lub przedsiębiorcą, w sytuacji ponoszenia odpowiedzialności z powództwa cywilno prawnego albo administracyjno –prawnego. Prostszym rozwiązaniem byłoby utworzenie - równoległe jednostki ochrony przeciwpożarowej przez gminę (atr. 17) ⁽¹⁾, która podpisała by porozumienie ze stowarzyszeniem. Gmina wykonując obowiązek ustawowy zapewnienia gotowości bojowej OSP (atr. 32) ⁽¹⁾ utrzymywałaby sprzęt będący w posiadaniu własnej jednostki organizacyjnej. Gmina obok obowiązków miałaby „narzędzie” do wykonywania innych zadań i działań mniej związanych z ochroną przeciwpożarową, a bardziej odnoszących się do dziedzin jak : obrona cywilna, zarządzanie kryzysowe, usuwanie skutków klęsk żywiołowych, itp.). Natomiast utrzymanie przez gminę własnej etatowej służby ratowniczej (vel jednostki ochrony przeciwpożarowej) były by niewspółmiernie wyższe od zapewnienia gotowości bojowej i utrzymania OSP.

Zasadnym zatem jest zajęcie się problemem na poziomie gminy i powiatu kosztami organizowania akcji i prowadzenia działań ratowniczych na zasadach naprawienia szkody przez sprawcę zagrożenia lub zasadach obowiązujących w przepisach o ubezpieczeniach. Przyjęcie innej drogi będzie wiązało się z oczekiwaniami, że inni lub ktoś winien tym problemem się zająć. Często mamy na myśli budżet państwa który i tak uczestniczy w pokrywaniu kosztów funkcjonowania jednostek ochrony przeciwpożarowej (art. 33 ust 1 i art. 34 ust 1 i 2 (¹)), gdzie nie jest to równoznaczne z pokrywaniem kosztów zaciąganych zobowiązań oraz pokrywania pełnych kosztów funkcjonowania tych jednostek.

Poprawki do niniejszego zarządzenia są wynikiem wejścia życie ustawy z dnia 26 kwietnia 2007 roku o zarządzaniu kryzysowym (⁴). Ustawy, która wprowadziła nowy termin „zarządzanie kryzysowe” wpisane również do **spraw wewnętrznych** wynikających z ustawy z dnia 4 września 1997 roku o działach administracji rządowej (tj. z 2007 roku Dz. U Nr 65 poz. 432 ; Dz. U z 2007 roku Nr 21 poz. 125), Wspomniany dział sprawy wewnętrzne (art. 29 ust.1) po nowelizacji obejmuje:

- 1) ochronę bezpieczeństwa i porządek publiczny;
- 2) ochronę granicy Państwa, kontroli ruchu granicznego i cudzoziemców;
- 3) zarządzanie kryzysowe;**
- 4) obronę cywilną ;
- 5) ochronę przeciwpożarową ;
- 6) przeciwdziałanie skutkom klęsk żywiołowych i innych podobnych zdarzeń zagrażających bezpieczeństwu powszechnemu ;
- 7) nadzór nad ratownictwem górskim i wodnym ;
- 8) obywatelstwo ;
- 9) ewidencję ludności, dowodów osobistych i paszportów ;
- 10) rejestrację stanu cywilnego oraz zmiany imion i nazwisk.

Ustawa o zarządzaniu kryzysowym wprowadza również inne terminy takie jak :

1. infrastruktura krytyczna,
2. planowanie cywilne
3. „Narodowy System Pogotowia Kryzysowego”

Ustala zadania z zakresu zarządzania kryzysowego dla wojewody, starosty, wójta, (burmistrza lub prezydenta miasta).

Odrębną sprawą jest wykonywanie zadań (w obecnym jeszcze stanie prawnym) z zakresu obrony cywilnej lub wykonywania świadczeń (osobistych i rzeczowych) w sytuacji kryzysu czy innych stanów nadzwyczajnych.

Pakiet spraw i zadań z tego zakresu wymaga również nowej regulacji ustawowej. Dotychczasowe regulacje odnoszą się do wykonywania zadań w ramach administracji rządowej, które od 1993 roku nie zostały (w pełni) zawnioskowane i wyegzekwowane przez kierowników państwowych jednostek organizacyjnych wykonujących zadania z zakresu obronności państwa.

Zagadnienie to szczegółowo jest opisane w „Planie Szkolenia Realizacji Zadań z zakresu bezpieczeństwa wewnętrznego województwa dolnośląskiego na rok 2008” w części trzeciej *PT tezy i sposoby planowania i realizacji zadań z zakresu spraw wewnętrznych.*

Dokonujące się ciągle przemiany systemu prawnego oraz dostosowywanie go do wymogów stosowanych w krajach Unii Europejskiej powodują porządkowanie i powstawanie nowoczesnego zintegrowanego „systemu - systemów” wkomponowanych w strukturę bezpieczeństwa wewnętrznego naszego Państwa oraz krajów jednoczącej się Europy.

1.Ustawa a dnia 24 sierpnia 1991 roku o ochronie przeciwpożarowej] (tj. z 2002 r. Dz. U Nr 147 poz.

2 Ustawa z dnia 24 sierpnia 1991 roku o Państwowej Straży Pożarnej (tj. z 2006 r. Dz. U. Nr 96. poz. 667 ze zm.)

3.Ustawa z dnia 18 kwietnia 2002 roku o stanie klęsk) żywiołowej (Dz. U. Nr 62 poz. 558 ze zm.)

4.Ustawa z dnia 26 kwietnia 2007 roku o zarządzaniu kryzysowym (Dz. U, Nr 89 poz. 590)

